

شماره
۹۰۰/۹۲/۶۶۵۲
تاریخ
۹۳/۱۲/۳

پست

برستی

دوره کار تخصصی

رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی کلیه اساتذها
رئیس محترم سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی کشور ✓
موضوع: ارسال دستورالعمل اجرایی و ضوابط واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ (بازنگری شده)

با سلام

احتراماً: با عنایت به پیشنهادات لهای کارگروه تخصصی پرورش شترمرغ مورخ ۹۲/۱۱/۲۱ به پیوست پنج برگ دستورالعمل اجرایی و ضوابط تاسیس و بهره‌برداری واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ به‌مراه پنج برگ نقشه جانمایی تاسیسات، جهت استحضار، رعایت مفاد دستورالعمل و سایر ضوابط فنی و بهداشتی موجود ارسال می‌گردد، (مربوط)

حسن زکینی
سازمان جهاد

**دستورالعمل اجرایی و ضوابط تاسیس و بهره برداری واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ
(بازنگری)**

ماده ۱- هدف از تدوین این دستورالعمل تعیین و اعمال ضوابط و شرایط واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ است .

ماده ۲- دامنه کاربرد این دستورالعمل در واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ به منظور صدور موافقت اصولی ، پروانه تاسیس و بهره برداری و نیز پروانه های بهداشتی مربوط ، کاربرد دارد.

تبصره : صدور مجوز و یا پروانه برای نگهداری و پرورش شتر مرغ در چراگاه، شرایط روستایی و مشاغل خانگی امکان پذیر نمی باشد.

ماده ۳- رعایت حریم بهداشتی با اماکن نامی و صنایع وابسته به نام مطابق ابلاغیه شماره ۲۰/۱۴۵۱-۲۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۲ وزیر محترم جهاد کشاورزی ، الزامی است.

تبصره ۱: فواصل و حریم بهداشتی واحدهای نگهداری و پرورش شتر مرغ از واحدهای نگهداری و پرورش ماکیان و سایر ماکیان و نیز کارخانجات جوجه کشی طبق جدول شماره (۱) اصلاح می شود :

جدول شماره (۱) : فواصل و حریم بهداشتی واحدهای نگهداری و پرورش شتر مرغ

کارخانجات جوجه کشی	واحدهای نگهداری و پرورش شتر مرغ		واحدهای نگهداری و پرورش ماکیان و سایر ماکیان					واحدهای نگهداری و پرورش شتر مرغ	
	مولد	گوشتی	پرندگان زینتی	پولت و تخمگذار و گوشتی	مادر	اصلاح نژادی و تحقیقاتی	اجداد		لاین
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۵۰۰	۱۰۰۰	۱۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۵۰۰۰	مولد
۸۰۰	۸۰۰	۱۰۰۰	۲۵۰	۸۰۰	۱۰۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۵۰۰۰	گوشتی

تبصره ۲: فواصل مندرج در جدول شماره (۱) به جز موارد تخفیف و تعدیل اعلامی از سوی وزیر محترم جهاد کشاورزی (موضوع ابلاغیه شماره ۲۰/۱۴۵۱-۲۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۲۲) شامل تخفیف و تعدیل دیگری نمی شود.

ماده ۴- نگهداری و پرورش شترمرغ به شیوه های زیر امکان پذیر می باشد .

۱- نگهداری و پرورش شترمرغ گوشتی (تک سنی / چند سنی)

تبصره : عنوان شترمرغ پروراری به عنوان « شترمرغ گوشتی » اصلاح و در پروانه های صادره درج می شود.

۲- نگهداری و پرورش شترمرغ مولد

۳- نگهداری و پرورش شترمرغ توام

ماده ۵ - ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ براساس جدول (۲) تعیین و در پروانه های صادره درج می شود:

جدول شماره (۲): ظرفیت واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ

حداکثر ظرفیت (قطعه)	حداقل ظرفیت (قطعه)	شیوه نگهداری و پرورش	
۶۰۰	۲۰۰	تک سنی	شترمرغ گوشتی
۱۰۰۰	۲۰۰	چند سنی	
۲۰۰	۷۵ *	شتر مرغ مولد	
۳۰۰	۷۵ *	شتر مرغ مولد	شترمرغ توام
۴۰۰۰	۱۰۰۰	شترمرغ گوشتی	

* (۵۰ قطعه شتر مرغ ماده و ۲۵ قطعه شترمرغ نر)

ماده ۶ - حداقل مقدار زمین مورد نیاز برای واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ بر اساس جدول (۳) تعیین می شود:

جدول شماره (۳): حداقل مقدار زمین مورد نیاز برای واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ

حداقل زمین مورد نیاز (متر مربع)	حداقل ظرفیت (قطعه)	شیوه نگهداری و پرورش	
۷۵۰۰	۲۰۰	تک سنی	شترمرغ گوشتی
۱۰۵۰۰	۲۰۰	چند سنی	
۱۷۰۰۰	۷۵	شتر مرغ مولد	
۴۵۰۰۰	۷۵	شتر مرغ مولد	شترمرغ توام
	۱۰۰۰	شترمرغ گوشتی	

تبصره ۱: زمین مورد نیاز برای ظرفیت های بیش از حداقل ظرفیت تعیین شده در جدول شماره (۳)، مطابق طرح و نقشه ارائه شده از سوی متقاضی براساس جدول شماره ۴ (حداقل مساحت مورد نیاز برای نگهداری و پرورش یک قطعه شترمرغ) محاسبه و تعیین می شود.

تبصره ۲: به منظور ارائه الگوی مناسب برای طراحی واحد نگهداری و پرورش شترمرغ، برای هر یک از شیوه های مختلف نگهداری و پرورش شترمرغ نقشه جانمایی تهیه و به پیوست این دستورالعمل ارائه شده است. بدیهی است نقشه های ارائه شده به عنوان نقشه تیب مطرح نبوده و صرفاً جهت آشنایی بهتر با نحوه ارتباط مناسب بین جایگاه های نگهداری و پرورش و سایر تاسیسات می باشد.

ماده ۷ - حداقل مساحت مورد نیاز برای نگهداری و پرورش یک قطعه شترمرغ برابر جدول شماره (۳) محاسبه و تعیین می شود :

جدول شماره (۴) : حداقل مساحت مورد نیاز برای نگهداری و پرورش یک قطعه شترمرغ

شرح	مسقف پرورشی	سایبان	گردشگاه
مولدین (متر مربع)	-	۵	۱۲۵
از تولد تا یک ماهگی / مهد جوجه (متر مربع)	+۵	-	۲
از یک ماهگی تا سه ماهگی (متر مربع)	۱	-	۶
سه ماهگی تا پایان دوره پرورش / پیش مولدین (متر مربع)	-	۱/۸	۱۵
حداقل طول گردشگاه مولدین (متر)	-	-	۵۲
حداقل طول گردشگاه گوشتی (پرورشی) (متر)	-	-	۳۷/۵
حداقل عرض گردشگاه مولدین و گوشتی (متر)	-	-	۸
حداقل عرض راهرو گردشگاه (متر)	-	-	۲
حداقل عرض راهرو مهد و پرورش جوجه (متر)	-	-	۱

مسقف : مکان کاملاً محصور (دارای دیوار و سقف که از مصالح مقاوم و قابل شستشو و ضد عفونی و یا شعله دادن، ساخته شده باشد) که به عنوان فضای پرورشی (تولد تا یک ماهگی، از یک ماهگی تا سه ماهگی) و یا به منظور غیر پرورشی (از جمله: کارخانه جوجه کشی، انبار نگهداری خوراک، انباری) در نظر گرفته می شود.

سایبان: فضای سرپوشیده (از مصالح محلی مانند چوب و یا ابرشیت) فاقد دیوار که به عنوان سرپناه و یا محل استراحت موقت پرند در نظر گرفته شده و جزو فضای مسقف محاسبه نمی شود.

گردشگاه: محوطه غیر مسقف که توسط دیوار یا حصار (فسیل یا نرده و یا لوله های آهنی بدون لبه نیز که کمترین خطر را برای پرند داشته باشد) محصور شده و به منظور تحرک و گردش پرند در نظر گرفته می شود.

راهروهای دسترسی به جایگاه های نگهداری و پرورش جزو فضای پرورشی محسوب شده ولی به عنوان فضای مسقف در نظر گرفته نمی شوند.

ماده ۸ - حداقل فاصله مورد نیاز بین تاسیسات واحد نگهداری و پرورش شترمرغ برابر جدول شماره (۵) محاسبه و تعیین می شود :

جدول شماره (۵) : حداقل فاصله مورد نیاز بین تاسیسات واحد نگهداری و پرورش شترمرغ

تاسیسات	حداقل فاصله (برحسب متر)
مولدین تا جوجه کشی	۳۰
مولدین تا پرورش جوجه (تا سه ماهگی)	۴۰
مولدین تا واحدهای پرورش (سه ماهگی تا پایان دوره پرورش)	۴۰
جوجه کشی تا مهد جوجه (تولد تا یک ماهگی)	۲۰
جوجه کشی تا واحدهای نگهداری و پرورش (از یک ماهگی تا پایان دوره پرورش)	۳۰
مهد جوجه تا پرورش جوجه (از یک ماهگی تا سه ماهگی)	۰
پرورش جوجه (تا سه ماهگی) تا واحدهای پرورش (سه ماهگی تا پایان دوره پرورش)	۳۰
بیمارستان و قرنطینه از سایر تاسیسات	۲۰
درپ ورودی تا سایر تاسیسات (به جز انبار خوراک)	۱۰
محل تهیه خوراک تا انبار خوراک	-

ماده ۹- نگهداری و پرورش شترمرغ گوشتی به روش تک سنی با رعایت موارد فوق و شرایط و ضوابط زیر نیز انجام می شود:

- ۱- تفاوت سنی بین جوجه های ورودی به واحد باید حداکثر تا ۱۰ روز باشد.
- ۲- متقاضیان پرورش مجاز به یک دوره جوجه ریزی در سال می باشند.
- ۳- در این روش پرورشی ضرورتی به جداسازی جایگاه های پرورشی « تولد تا یک ماهگی » و « یک ماهگی تا سه ماهگی » نیست. لذا می توان یک جایگاه براساس فضای مورد نیاز برای « یک ماهگی تا سه ماهگی » مطابق جدول شماره (۴) محاسبه و احداث نمود.
- ۴- در این شیوه پرورشی ضرورتی به رعایت فاصله بین جایگاه های نگهداری و پرورش نمی باشد.
- ۵- سایر ضوابط فنی و بهداشتی به مشابه سایر واحدهای نگهداری و پرورش شترمرغ گوشتی، برای این گونه واحدها الزامی است.

ماده ۱۰- نگهداری و پرورش شترمرغ گوشتی به روش چند سنی با رعایت موارد فوق و شرایط و ضوابط زیر نیز انجام می شود:

- ۱- جایگاه های مورد نیاز پرورش « تولد تا یک ماهگی » و « یک ماهگی تا سه ماهگی » بر اساس یک سوم ظرفیت نهایی و جایگاه مورد نیاز برای « سه ماهگی تا پایان دوره پرورش » برای کل ظرفیت مندرج در پروانه احداث می شود.
- ۲- در این شیوه پرورشی رعایت فاصله بین جایگاه های نگهداری و پرورش برابر جدول شماره (۵) الزامی است.

ماده ۱۱- نگهداری و پرورش شترمرغ مولد با رعایت موارد فوق و شرایط و ضوابط زیر نیز انجام می شود:

- ۱- ظرفیت واحد نگهداری و پرورش شترمرغ مولد براساس مجموع شترمرغ ماده و نر (به نسبت ۲ قطعه شترمرغ ماده و ۱ قطعه شترمرغ نر) محاسبه و ظرفیت کل گله (مجموع شترمرغ ماده و نر) در پروانه صادره، درج می شود.
- ۲- در این روش، ضرورتی به ایجاد تاسیسات پرورش جوجه (از تولد تا سه ماهگی) نبوده و می توان صرفاً جایگاهی برای نگهداری جوجه ها حداکثر تا یک ماهگی (مهد جوجه) به ازای هر قطعه مولد؛ ۵/۰ متر مربع مسقف و ۲ متر مربع گردشگاه احداث شود.
- ۳- به ازای یک سوم ظرفیت مولدین، جایگاهی جهت نگهداری بیش مولدین (به منظور جایگزینی با مولدین حذفی) در نظر گرفته می شود.

ماده ۱۲- نگهداری و پرورش شترمرغ توأم با رعایت موارد فوق و شرایط و ضوابط زیر نیز انجام می شود:

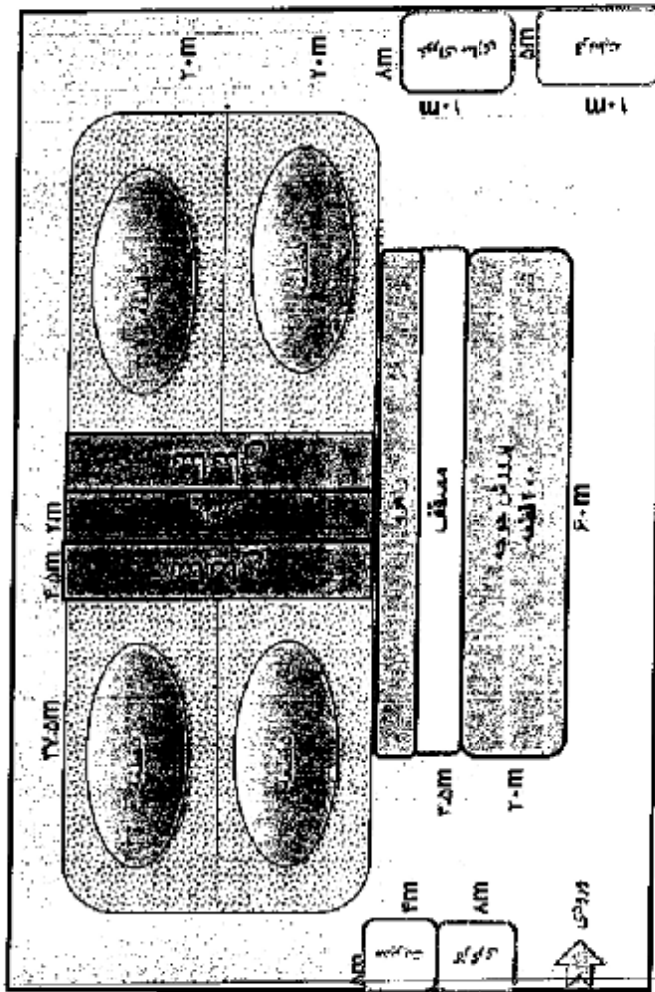
- ۱- ظرفیت نگهداری و پرورش شترمرغ مولد براساس مجموع شترمرغ ماده و نر (به نسبت ۲ قطعه شترمرغ ماده و ۱ قطعه شترمرغ نر) محاسبه و ظرفیت کل گله (مجموع شترمرغ ماده و نر) در پروانه صادره، درج می شود.
 - ۲- رعایت فاصله بین جایگاه های نگهداری و پرورش و تاسیسات برابر جدول شماره (۵) الزامی است.
 - ۳- در این روش پرورشی الزامی به احداث جایگاه برای نگهداری و پرورش کل جوجه های تولیدی نبوده ولی در نظر گرفتن جایگاه برای حداقل ۶۰ درصد ظرفیت کل شترمرغ گوشتی الزامی است.
- تعبصره:** برای محاسبه ظرفیت شترمرغ گوشتی، به ازای هر قطعه شترمرغ مولد ماده، ۲۰ قطعه شترمرغ گوشتی در سال در نظر گرفته می شود.

- ۴- نگهداری و پرورش شترمرغ گوشتی به روش چند سنی انجام می شود.
- ۵- در این شیوه پرورش جایگاه های مورد نیاز پرورش « توند تا یک ماهگی » و « یک ماهگی تا سه ماهگی » بر اساس یک سوم ظرفیت نهایی شتر مرغ گوشتی و جایگاه مورد نیاز برای پرورش « سه ماهگی تا پایان دوره پرورش » برای دو سوم کل شترمرغ گوشتی ، احداث می شود.
- ۶- احداث کشتارگاه شترمرغ وابسته به منظور تکمیل زنجیره تولید با رعایت موارد زیر بلا مانع می باشد :
- ۶-۱- رعایت کامل ضوابط فنی و بهداشتی و دستورالعمل های مرتبط .
- ۶-۲- جانمایی تاسیسات کشتارگاه باید در منتهی الیه مجموعه و به نحوی در نظر گرفته شود که جریان باد غالب از سمت کشتارگاه به سمت جایگاه های نگهداری و پرورش و سایر تاسیسات نباشد.
- ۶-۳- لازم است متقاضی جهت اخذ پروانه بهداشتی تاسیس و بهره برداری (کشتارگاه) موارد ، از طریق اداره کل دامپزشکی استان مورد پیگیری قرار گیرد .
- تبصره :** یک نسخه نقشه الگویی کشتارگاه شترمرغ منضم به دستورالعمل می باشد.
- ۶-۴- کشتارگاه شترمرغ وابسته صرفا مجاز به کشتار شترمرغ پرورش یافته در همان مجموعه بوده و انتقال شترمرغ از سایر واحدها به این کشتارگاه ، ممنوع می باشد.

ماده ۱۳- این دستورالعمل از زمان ابلاغ لازم الاجرا می باشد و عطف به ماسبق نمی شود. همچنین کلیه ضوابط مغایر با این دستورالعمل از این تاریخ ملغی خواهد بود .

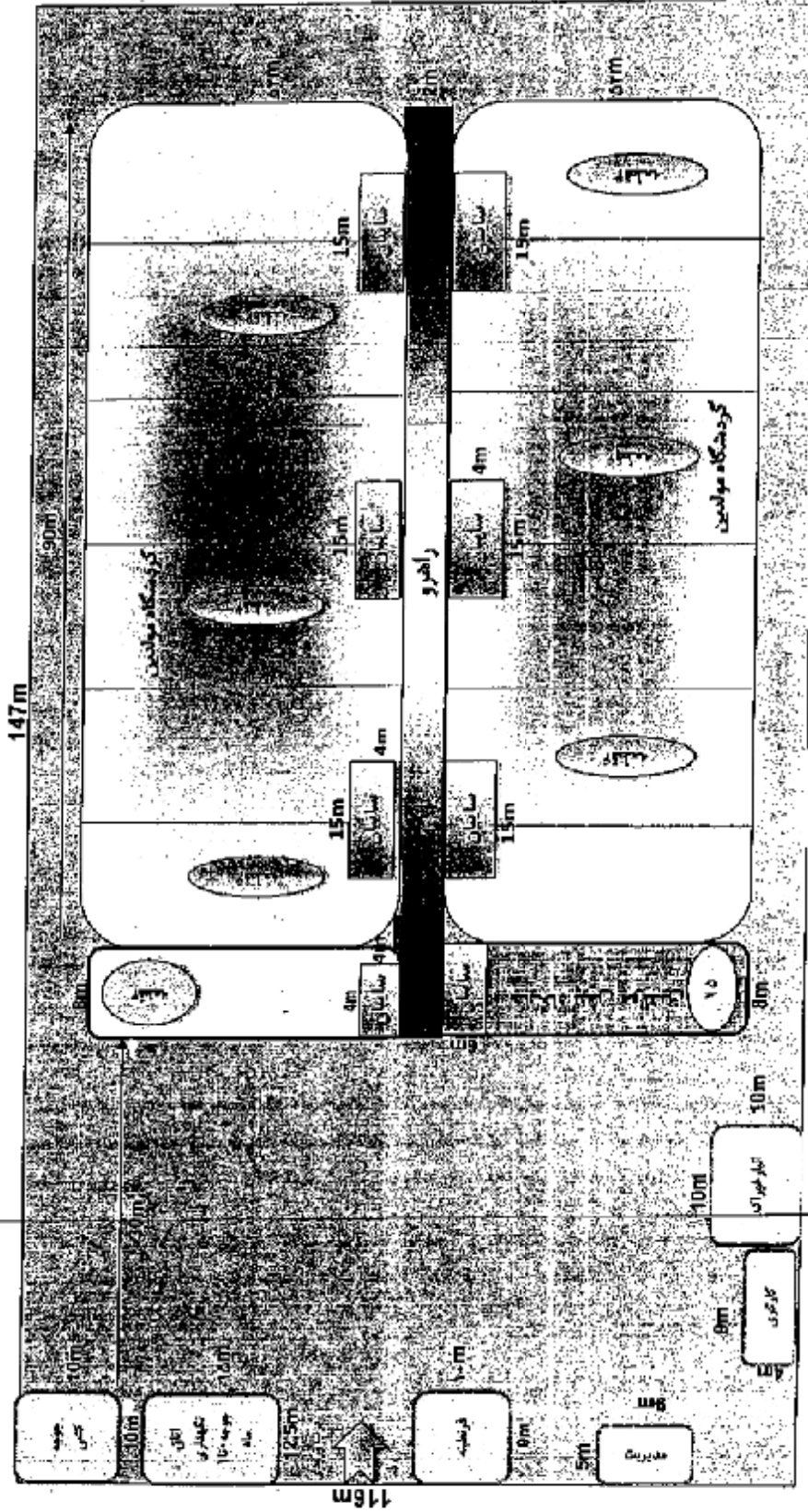
جانمایی تاسیسات شتر مرغ گوشتی (۲۰۰ قطعه) ۷۵۰ مترمربع

۱۰۰ م

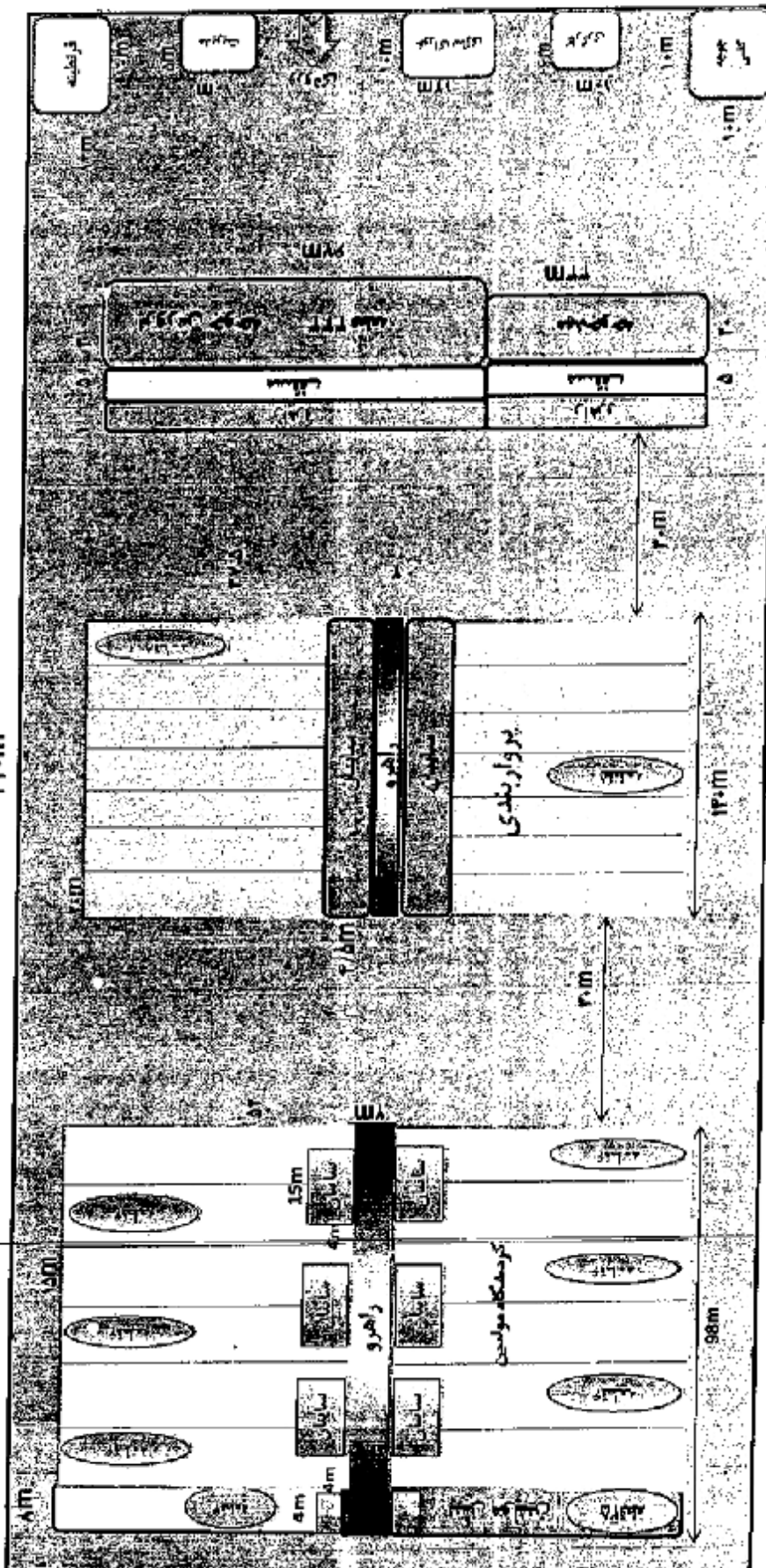
۷۵۰ م

چالمانی کانسپت شتر مرغ مولد (75 قطعه) 17000 متر مربع

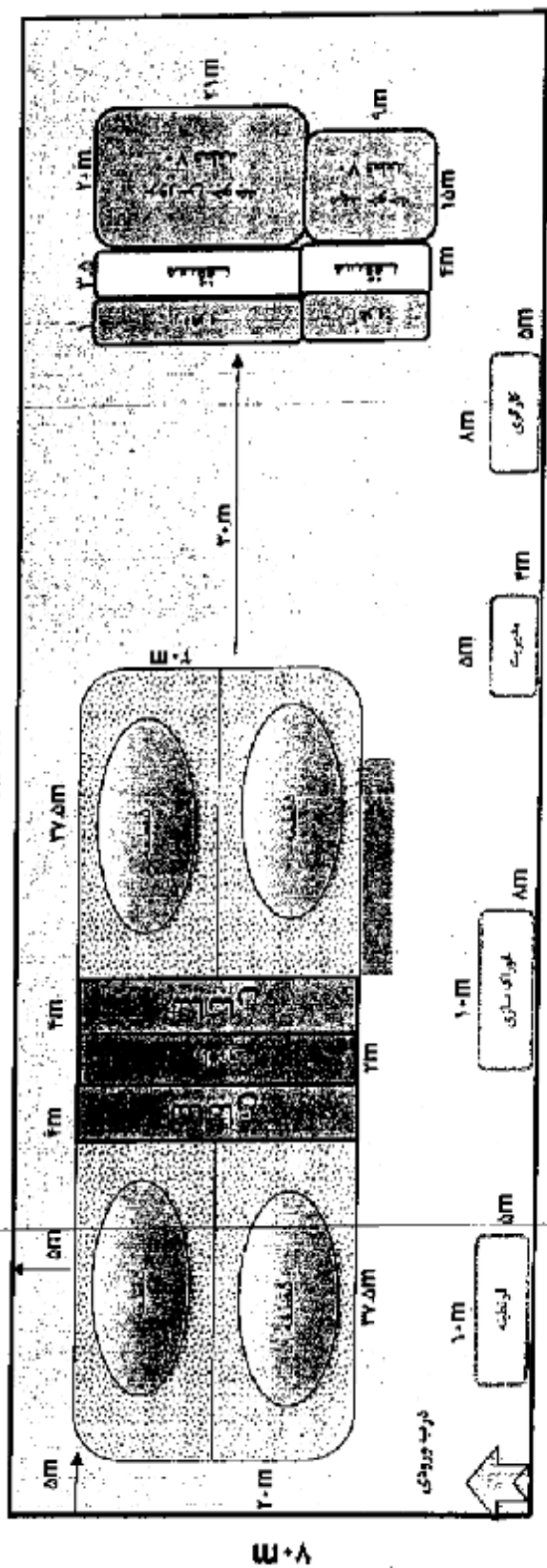
چشمه‌های تاسیسات مشرف به مرغ تمام (75 قطعه مولد به همراه 1000 قطعه گروشتی) 4500 مترمربع

۳۷۰م

جامعی تاسیسات شتر مرغ گوشتی چندستی ۲۰۰ قطعه (زمین ۵۰۰ مترمربع)

۱۵۰ م

۷۰ م

سازمان شهرداری تهران - اداره شهرداری منطقه ۱ - تهران

پوست
 نمونه نقشه کشتار گاه صنعتی شترمرغ

